

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5413/03

בפני: כבוד השופט מ' חשין
כבוד השופטת ד' ביניש
כבוד השופטת מ' נאור

העותר: יעקוב עליוואת

נגד

המשיבים: 1. ראש המחלקה לחקירת שוטרים - משרד המשפטים
2. פרקליט מחוז ירושלים
3. בית המשפט המחוזי בירושלים
4. מפקד משטרת ישראל, מעלה אדומים
5. ראש שירות הביטחון הכללי
6. פאדי נטשה

עתירה למתן צו על-תנאי

תאריך הישיבה: כ"ח באלול תשס"ג (25.9.03)

בשם העותר: עו"ד קובי סודרי

בשם המשיבים 1-5: עו"ד שי ניצן
בשם המשיב 6: עו"ד עדווי אשרף

פסק-דין

השופט מ' חשין:

העותר עומד לדין לפני בית-המשפט המחוזי בירושלים, בצוותא-חדא עם המשיב 6, בעבירות של רצח ושיבוש הליכי משפט. לעת חקירתו במשטרה הודה העותר בביצוע מעשה הרצח ואף הוסיף ומסר הודעה מפורטת באותו עניין. ואולם כעשרה ימים לאחר הגשת כתב-האישום בבית-המשפט, וכשלושה שבועות לאחר שהודה במעשה הרצח, התלונן העותר לפני מנהל המחלקה לחקירת שוטרים (מח"ש) בטענה כי לעת חקירתו נהגו חוקריו כלפיו באלימות. טענה זו העלה העותר אף בבית-המשפט המחוזי, בבקשו שלא לקבל את הודאתו כראייה. וכך החלו במרוץ שני הליכים במקביל.

בבית-המשפט המחוזי החל מתנהל משפט זוטא לעניין הודאתו של העותר, ובו מעלה העותר את טענתו כי אנשי המשטרה השתמשו באלימות כלפיו. בה-בעת הודיעה מח"ש לבא-כוח העותר כי טענת האלימות תבורר במסגרת משפט הזוטא, וכי אם יעלו בבית-המשפט חשדות לביצוע עבירה פלילית בידי השוטרים, תפתח אף מח"ש בחקירה. על החלטה זו ערר העותר לפני הפרקליטות. ערר זה נבחן בידי פרקליט מפרקליטות המדינה ובידי מנהל תחום עררים בפרקליטות המדינה, ולאחר מכן - בידי המישנה לפרקליטת המדינה לעניינים פליליים. אחר כל אלה הוחלט לדחות את הערר.

ההחלטה לדחות את הערר נומקה בנימוקים מנימוקים שונים, בהם הקביעה כי תלונתו של העותר היתה תלונה כבושה; כי נתגלו סתירות בין טענותיו בתלונה לבין דברים שמסר בחקירתו במח"ש (בעקבות תלונה שהגיש); בשל הודאתו המפורטת ביתר והמגלה סימני אמת; ובשל כך שאין כל תיעוד רפואי המצביע על הפעלת אלימות נגדו. בשל כל אלה הוחלט כי לעת הזו אין מקום לחקירת מח"ש בתלונה, בכפיפות לעובדות חדשות שאפשר תתגלינה במהלך משפט הזוטא.

דעתו של העותר לא נחה מהחלטת הפרקליטות, ועתירתו לפנינו היא כי נורה ותיפתח חקירה כנגד אנשי המשטרה אשר הפעילו אלימות כלפיו לעת חקירתו בעבירת הרצח שעליה עומד הוא לדין.

קראנו את עתירתו המפורטת של העותר, את תשובתה של המדינה, והוספנו ושמענו טיעונים על-פה מפי באי-כוח בעלי-הדין. אחרי כל אלה דעתנו היא כי לא הוכחה להנחת דעתנו עילה המזכה את העותר בצו על-תנאי כבקשתו.

על דרך הכלל - וזו, כפי שהבנו, ההנחיה שפרקליטות המדינה פועלת על-פיה - אין זה ראוי כי חקירה באותו נושא עצמו - בענייננו: שאלת האלימות שהפעילו, או שלא הפעילו, אנשי המשטרה כלפי העותר - תידון בה-בעת לפני שני גופי שילטון: לפני בית-המשפט במשפט זוטא ולפני מח"ש. הטעמים לכלל זה מובנים מאליהם, ובתחום בתי-המשפט ידועים הם ככלל ה-*lis alibi pendens*. נקל להבין מה תוהו-ובוהו עלול להשתרר בהליכי משפט פלילי מקום שמתנהל משפט זוטא בטענת נאשם כי הודאתו במשטרה הוצאה ממנו באלימות, ובה-בעת חוקרת מח"ש באותה טענה. ואילו אם נאמר כי חקירת מח"ש תבוא תחילה ומשפט הזוטא יבוא לאחריה, כמו ידינו נעכב הליכי משפטים פליליים בלא הצדק ראוי לדבר. אכן, לא נוציא מכלל אפשרות שיהיו

חריגים לכלל, וחקירת מח"ש תקדם להליכי משפט הזוטא, ואולם כך יהיה אמנם במקרים חריגים. לא נמצא לנו כי ענייננו-שלנו בא בגדר אותם מקרים חריגים.

טוען בא-כוח העותר כי לא הרי חקירת מח"ש כהרי משפט הזוטא, וכי חקירת מח"ש נעלה מהליכי משפט הזוטא ביכולתה לחשוף את האמת. טענה זו אינה מקובלת עלינו, בוודאי כך בנסיבות העניין שלפנינו. אכן, יש יתרונות מסויימים לחקירת מח"ש, אך בה-בעת יש יתרונות אחרים למשפט הזוטא, וההנחייה הכללית כי יש להקדים את משפט הזוטא לחקירת מח"ש הנחיה היא הנראית סבירה בעינינו. והוא, כמובן, בכפיפות לחריגים כפי שפירשנו לעיל.

על יסוד דברים שאמרנו אנו מחליטים לדחות את העתירה. זכותו של העותר שמורה לו לחדש את תלונתו במח"ש אם יתגלה במשפט הזוטא דבר המצדיק חקירה נוספת בנושא האלימות שלטענת העותר הופעלו עליו בידי אנשי המשטרה.

היום, כ"ח באלול תשס"ג (25.9.2003).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט